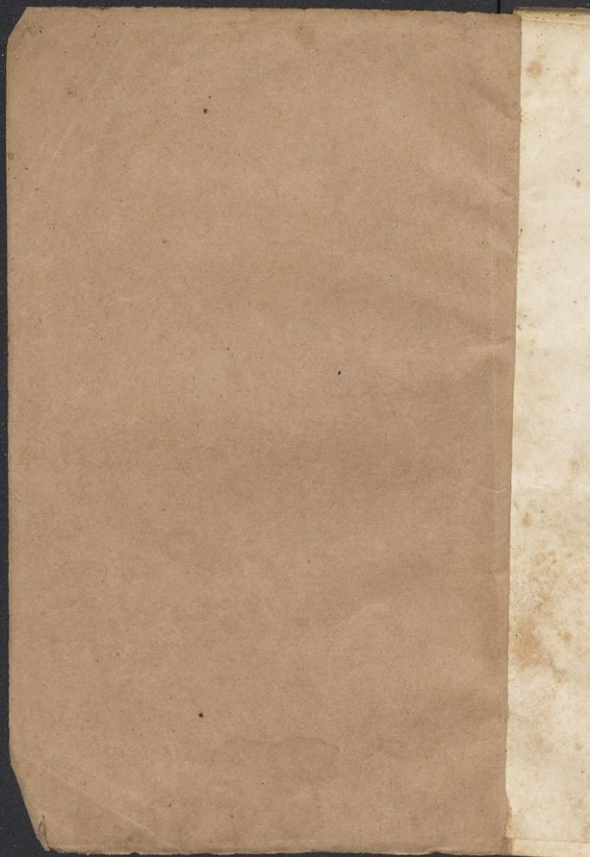

27541 8° 6r

Skaži se nam mater!
Čudodelna podoba Marije milostljivega serca
v Kropi.

Slovesnost

o prenašanji čudodelne podobe

in blagoslovljevanji velikiga oltarja

Matere Božje v Kropi

in

PRIDIGA:

kako sedajni sv. Oče papež Pij IX. Marijo
časte in ljubijo, in kako Marija njih varuje
in tolaži,

ki so jo imeli o tej slovesnosti
*prečastiti gospod korar in fajmošter ljubljanske
stolne cerkve*

Jožef Zupan,

9. vel. serp. 1868.

J. Zupan
S podobo Matere Božje.

Ves dobiček prejme cerkev M. B. v Kropi.

V Ljubljani, 1869.

Založila cerkev M. B. v Kropi. — Natisnil R. Milic.

27541

8° br

Ta podobo je, po fotografiji, ki je od čudodelne podobe narejena, slavni malar, Plank na Dunaju, ki je malal križevi pot za ljubljansko stolno in tudi našo farno cerkev, obrisal, in Manc v Regensburgu jo je v jeklo vrezal.

Ker smo vsi serčno želeli, da bi nova podoba popis naše častitljive slovesnosti olepšala, smo čakali, de je bila vrezana, zatoorej še le zdaj natis na svitlo pride.

(8.25.4.35.)

Čudodelna podoba v Kropi, ki se imenuje „*Marija milostljiviga serca*“, ali „*Mati usmiljenja*“, je majhna podobica na papir natisnjena, ki jo je sedem fantičev 29. rožnika 1707. leta, na sv. Petra dan, našlo v gozdu na sredi našiga stermiga hriba. Imena teh fantičkov so: Andrej Mertelj, star 11 lét; — Lorenc Mertelj, star 8 lét; — Janez Kerstnik Žigan, star 7 lét; — Lenart Popovec, star 7 lét; — Andrej Popovec, star 6 lét; — Juri Pehemb, star 8 lét; — in Juri Klemenc, imenovan mutec, star 6 lét. Imenovani so ravno na tistem mestu, kjer so podobo najdli, napravili šotorček iz zelenih vej, v nji pa so naredili altarček in nanj postavili najdeno podobico, in so dan na dan gori hodili častit Marijo.

Začetek češenja Marije Device in božje poti v gozdu nam pred oči stavi malarija na veliki platneni tabli, ki visi v cerkvi zraven velikiga altarja. Na nji je namalan šo-

torček iz zelenih vej, v kateri stoji altareček z lučicami, na njem je postavljena najdena podobica Marije prečiste Device, pred njo pobožno molijo fantički praznično oblečeni. Iz Mariinih ust gredo besede Jezusove: „*Pustite otročičem k meni priti*“ (Mark. 10, 14.); iz ust naj mlajšiga dečka, Janeza Klemenca, mutca pa: „*A, a, a, Gospod Bog! glej, ne znam govoriti*“ (Jer. 1, 6.). Po Mariini prošnji je deček zdajci spregovoril. Nekoliko preč je kruljev naslonjen na svoje bergle, ter pravi: „*Svoje oči vzdigujem na goró, od kodar mi pomoč dohaja*“ (Psalm 120, 1.). Naj više nad vsimi podobami pa angelji pojo: „*Iz ust otrók in sesajočih si si hvalo napravil*“ (Mat. 21, 16.). „*Kar je slabo pred svetam, je Bog izvolil*“ (I. Kor. 1, 27.). V znožji omenjene table je tale napis: „*Začetek kapelice naše ljube Gospé v gozdu v Kropi. Leta 1707., 29. rožnika ima ta kapela svoj začetek po nedolžnih otrocih, ki so iz vej šotorček, v nji pa altareček naredili, in so tako svojo pobožnost k naši ljubi Gospéj opravljali, ter so vsak dan v gozd hodili*“.

Kmali po tem je bila na tem mestu kapelica sozidana, zato se še zmiram ta cerkev „*pri kapelici*“ imenuje.

Mnogi naših starih ljudi, ki so pred 50 leti, po 80 in 90 lét stari, pomerli, so z imenovanimi fantini v poznejih letih, od 1760. do 1775. leta, govorili in potem tudi z veliko gorečnostjo pripovedovali, s kolikim zaupanjem in s koliko pobožnostjo so romarji od vsih strani z Gorenškiga skupej vreli, de so novo najdeni milostni podobi Marije prečiste Device svoje počesenje skazovali; zlasti pa so matere hodile svoje dojenče „*Materi usmiljenja*“ darovat.

Koliko gnad je verno ljudstvo tukaj prejemalo, koliko čudežev je Bog na prošnjo Marije Device tukaj storil, koliko stiskanih je v svoji naj večji sili in potrebi tukaj nanagloma pomoč dobivalo, koliko bolnikov je svoje zgubljeno zdravje tukaj dosegalo, nam priča učeni stolni dekan šenklavške cerkve v Ljubljani, Janez Talničar s Talberga, v svojih latinskih bukvah: „*Epitome chronologicum*“, kjer pripoveduje naj imenitnejši dogodbe na Kranjskim. Glej stran 98. pod letam 1708., kjer takole piše:

„Fantički v Kropi, v cesarskim rudniku, so jeli častiti podobo Matere Božje v leseni kapelici, ki odslej zmirej bolj sloví zavoljo dan na dan večih čudežev v prid in zveličanje prošnjavcov“.

Z velikim trudam so potem brežino stermiga hriba v sredi zarezali in toliko zemlje odmetali, de so mógli 1714. leta ravno na tem kraji, kjer je bila podobica najdena sozidati zdanjo lepo cerkev in zraven nje tudi hišo za duhovniga pastirja.

Kakor povsod, tako tudi tukaj je obiskovanje te romarske cerkve ob Jožefovih časih jelo pešati, vender pa je še zmiram pribežališe mnozim, ki tolažbe in pomoči išejo.

Milostna ali čudodelna podoba in prijetna cerkev pa imate nad seboj nekaj tako čudovito ljubiga in mičniga, kar sleherniga v Kropi rojeniga in zrejeniga človeka tako čudovito na se vleče, njegoviga duhá tako močno povzdiguje in mu serce razveseljuje, svete občutljeje v njem vnema in ga k pobožni molitvi tako budí, de se to le čutiti dá, ne pa popisati. Kakor hitro se otrok svoje pameti zavé, že mu mati pripoveduje od milostne podobe; ko otrok hoditi zna, že ga peljata mati in oče pri roci v ljubo Mariino cerkev; dokler nas le nosijo nogé, tega nikdar več ne opušamo. Mladi in stari čutijo v svojem sercu nekako potrebo večkrat v tednu, ob nedeljah in praznikih pa večkrat na dan prijazno cerkev obiskati. Starčki in bolehní se

opirajo na palico ali na roke zdravih, gredo in gledajo milo v hrib, od kodar jim pomoč pride in se potolaženi in pokrepčani čutijo, če le v cerkev pridejo in Marijo zagledajo; naši mladenči, ki gredo k vojšakam, vzamejo seboj podobico naše Matere Božje, in v vsih nevarnostih je spomin nanjo njih moč in tolažba. Še taki, ki so si domačijo v družih krajih in deželah izvolili, se z veseljem spominjajo te cerkve v Kropi; in če tudi kaj časa nanjo nič več ne mislijo, pa že pridejo tudi taki časi in ure, de se še bolj živo spominjajo svoje mladosti, svojih otročjih let, ko so vsi veseli — vsi nedolžni — hodili s svojimi dragimi starši v Mariino cerkev, kjer so klečé pred milostno podobo pobožno molili — vsi presrečni — častili „*Mater usmiljenja*“. Neki naših rojakov mnogo spoštovan mestnjan in kupec v Ljubljani, desiravno je bil že čez 60 lét v drugi domačii, se je vender še pogostama spominjal naše cerkve v gozdu, in je v tem spominu v boleznih in na smertni postelji posebno tolažbo nahajal. Sploh je našimu vernimu ljudstvu ta milostna podoba, „*Mati usmiljenja*“, mila svetla „*morska zvezda*“, na katero se v svojih potrebah, križih in težavah, v vsih viharjih tega življenja z živo vero

in z otročjim zaupanjem ozira in kliče:
Skaži se nam mater!

Varstvu te milostne podobe pripisuje naše verno ljudstvo, de naš terg (desiravno so vse strehe z deskami krite in v kovačnicah noč in dan gori), kar ljudje pomnijo, ni še bil z ognjem obiskan, ko je tri ure v okrogu v 40 letih že blizo 20 vasi pogorelo.

Po tem takim si vsak lahko misli veselo gibanje in navdušenje našiga ljudstva, ko smo bili olepšano milostno podobo iz Ljubljane dobili.

Ko je bilo popravljjanje in prenovljenje véliciga altarja dokončano, ktero je bilo plačano iz tistih denarjev, ki jih je prejela cerkev za natise pridige, ki so jo korar in stolni fajmošter v Ljubljani, naš rojak, 25. sušca v stolni cerkvi imeli, so ta gospod blagovolili tudi opisavo ali štikarijo in sreberne okrajke okrog milostne podobice, kakor tudi pozlačene rome, v ktere je podoba djana pod steklo, kolikor mogoče lepo popraviti. Samí so to našo drago svetinjo dali v roke častitim gospem, Ljubljanskim nunam, ktere so prav rade in z veseljem prevzele delo, ter so podobo krog in krog po svoji — povsod sloveči — umetnosti z zlatam in svilo (žido) neizrečeno lepo

opisale. — Plačila za to sprelepo delo bojo pa mende pri Mamki Božji iskale.

Ko je bilo vse delo doveršeno, smo zvedili v svoje naj večji veselje, de nam bojo gospod korar sami prinesli naš naj večji zaklad, visoko cenjeno Mariino podobo, ki je 4 tedne nismo imeli v svoji sredi in smo je tolikanj željni čakali; obljubili pa so jo nam prinesiti in na prenovljeni in častito olepšani altar postaviti 8. veliciga serpana v saboto pred 10. nedeljo po bin-kostih.

To naznanilo je nas vse kaj močno razveselilo. Ves terg je bil po koncu. Mladi in stari so se skušali, de bi našo milostno podobo Matere Božje kolikor v naši moči slovesno sprejeli in njen vhod poveličevali. Slavni obloki, maji, preveze iz rož in venci so lepšali pota, kjer ima iti procesija. Namenjeni dan hitijo — nekteri že ob treh popoldne — iz terga k znamenju Matere Božje, kjer se mislijo v procesijo zbrati. Srenjski predstojniki, in več fužinarjev in hišnih posestnikov se na petih vozéh naproti peljejo do Podnarta. Že tukaj so med pokanjem možnarjev pozdravljali naš sveti zaklad oni, ki so iz Kroke naproti prišli, in vasčani, ter so se razveselili olepšane podobe. Ob zvonenji v Ovsišu se peljejo

vozovi proti Kropi. Pokanje možnarjev pri kamniškem mostu in zvonjenje naznanja visokočastiti duhovšini in farmanam zbranim pri znamenji bližnji prihod naše svetinje.

Tukaj pod slavnim oblokom — z napisam na eni strani: „*Vse k večji časti in hvali naše ljube Matere Marije*“, na drugi plati pa: „*Pomagaj, o Marija! in prosi, da nam Bog skazuje svojo milost*“, — odgernejo gospod korar milostno podobo, jo spoštljivo ukušnejo in jo podajo gospod fajmoštru in gospod kaplanu, ki jo tudi ukušneta, ko ta čas pevci sprelepe Mariine pesmi prepevajo. Že zdaj je bilo brati veselje na vsih obrazih. Ko se pa visokočastita duhovšina v prazničnim cerkvenim oblačilu proti ljudstvu oberne, ko gospod korar olepšano podobo kviško vzdignejo in jo zbranim pokažejo, sveta groza vse tako prešine, da vsi na kolena popadajo — nedolžni otročiči, mladenči in dekleta, očetje in matere, veliko njih z deteti v naročji, sivi starčiki naslonjeni na svoje palice, z gorečimi svečami v rokah, s solznimi očmi vsi veseli gledajo znano, milo, dobrotljivo obličje naše ljube Matere, obdano z bliskajočim zlatam in srebram; vsi presunjeni in ginjeni jokajo solze veselja, ter zdihovaje kličejo: „*O naša Mati Božja! O Mati*

miliga serca! Mati usmiljenja! kako si vender lepa! kakó lepa moraš še le biti v nebesih v veličastvu svojiga Sina!“

Prelepe slovenske pesmi: Za Bogam častimo Marijo naj bolj. — Veš, o Marija! — Živi, o Marija! — se razlagajo od več strani prav slovesno; priserčne, glasne molitve sv. Roženkranca: Žegnana si med ženami in žegnan je sad tvojiga telesa — Jezus, kateri te je v nebesa vzel, — kateri te je v nebesih kronal, — se slišijo in prederejo oblake in pridejo pred tron Marije Device. S solzami, s petjem in molitvami vesele soseske se združi lepo zvonjenje z obeh cerkvá, slovesno mogočno pokanje možnarjev. — Bilo je častitljivo, ginljivo in tolažljivo to viditi! Vsak je mogel spričevati: tako priserčno češenje Marije Device, tako ginjenje, taka vnema pri vsih zamore le iz žive vere izhajati! Srečna soseska! se sme reči, če so tudi nekteri zlo revni, če tudi delajo v potu svojiga obraza, pa so vender bogati in z veseljem napolnjeni, zakaj oni imajo nar večí, nar dražši zaklad, *sveto vero*, in priserčno časte *Marijo*, ktera jim v vsih okolišinah življenja tolažbo in moč podeli, in jih tudi takrat ne zapusti, kadar jih vse zapusti!

Ob veselim prepevanji lepih slovenskih pesem, ob pobožni molitvi svetiga roženkranca, ob zvonjenji v obeh cerkvah in ob pokanji možnarjev se vzdigne procesija proti tergu: Šolska mladina s svojimi banderci, v belo oblečene dekleta s pušeljci, dečki pa z zelenimi vejicami v rokah, farmani s cerkvenimi banderi, pevci, duhovšina, milostna podoba pod nébesam (ki so jo nosili nekolika časa gospod korar, nekoliko časa pa dva tukaj rojena bogoslovca), na obeh straneh nébesa šest do enajst letni fantički s svečami (v spomin, de so pred 161 leti podobo našli in jo častiti jeli), srenjski predstojniki, fužinarji in hišni posestniki tudi s svečami v rokah, in drugo ljudstvo. Ob potu na obeh straneh, kjer je šla procesija, so bili postavljeni maji prepreženi z zelenimi vejicami, cvetlicami in venci; okna, na katerih so gorele sveče, so bile ozališane z mnogimi lepotijami, kakor o sv. rešnjim Telesu.

Kteri so mogli doma za varhe biti, so pa v hišah na pragu z gorečimi svečami v rokah in s solzami v očeh, kleče sv. podobe pričakovali.

Ko dojdemo v ozališano farno cerkev, postavijo Mariino podobo na altar, gospod korar pa stopijo na leco, se globoko Marii

priklonijo, ter jo vsi presunjeni in ginjeni s slovesnim glasam pozdravijo, rekoč: „*Bodi češena, o Kraljica, Mati milosti, življenje, sladkost in upanje naše, bodi češena!*“ — in potem se obernejo k ljudstvu, ter s povzdignjenim in donečim glasam pravijo s kraljevim pevcam Davidam, rekoč: „*To je dan, ki ga je Gospod naredil; radujmo se, in veselimo se v njem*“ (Ps. 117, 24.).

„Danes je res slaven praznik Marije Device, vesel praznik tudi za nas. Vsi brez izjemka ste si goreče prizadevali, nebeško Kraljico po vsi svoji moči poveličevati; vsi brez razločka ste prostovoljno očitno pokazali, de ste zvesti otroci katoliške cerkve in naše nebeške matere Marije; vsi ste poterdili resnico stare slovenske pesmi: „*Za Bogam častimo Marijo naj bolj*“. Pokazali ste, kako nad vse ljuba in draga vam je vaša milostna podoba; svest sim si, kakor de bi bili tudi potrebni, vender bi je ne dali za stokrat sto zlatov, tudi ne za nobeno pozemeljsko blago“.

Tudi nas je veselilo slišati iz govornikovih ust, kako spodobno so častite gospé nune v Ljubljani v procesii s svečami v rokah pred pragam pri vratih sprejele našo čudodelno podobo, jo v molivnici na altarček postavile, jo častiti hodile, noč in dan

dve luči pri nji goreti pustile; in ko je bilo umetno ozališanje dokončano, so jo spet v procesii k vratam prinesle in govorniku v roke dale, in ob tem so bile vse tako ginjene, kakor de bi se bila ljubljena mati od svojih ljubih otrók ločila.

Posebno tolažljivo pa je bilo, ko so gospod pridigar skazovali, kako obilno in dobrotljivo plačuje Marija svoje zveste častivce že tukaj na tem svetu, zlasti v boleznih in ob smertni uri; vse pa je po cerkvi zdihovalo in jokalo, ko so govornik ob koncu svojiga govorenja z milim glasom klečé prosili dalnjim in bližnjim dobrotnikom, vsim farmanam, ki so tolikanj slavno praznovanje napravili, vsim častivcem Matere Božje, pa tudi sebi, nevrednemu služabniku, tolažbe ob smertni uri, in posebne gnade, de bi mogli vsi ob tisti britki uri zdihovaje večkrat klicati: „*O milostljiva, o dobrotljiva, o sladka Devica Marija!*“

Po tem so bile slovesne litanije z blagoslovama. Po litanijah postavijo na altar čudodelno podobo. Vse se gnjete k nji, jo kuševat ter ji s tem svoje spoštovanje skazovat, in novo umetno olepšavo okrog nje ogledovat.

Vsak se čudi, ki vidi, kako lepo ohra-njena je še na papir natisnjena podoba skoz

161 let ostala, med tem ko je bil leseni veliki altar tudi v tronu trohnjen.

Ko se že mrači, ko „*Ave Marija*“ zazvoni, in nam zakliče: „*Angelj Gospodov je oznanil Marii*“, tadaj odgovorijo sleherne usta in sleherni serce z veseljem in pobožnostjo: „*Češena si Marija, milosti polna*“. Sleherniga žene serce, tudi po noči svoje veselje, svojo ljubezen in hvaležnost Materi Božji skazovati, vse okna so kmali razsvetljene, vsi tudi naj ubožnejši hitijo svetilnice vžigat v čast Marii, v hipu je ves terg razsvetljen. Teržani se veseli gibljejo po vsih potih, Mariine pesmi se razlegajo po vsem tergu, zvonovi prijetno pojo in k pobožnosti budijo, možnarji v tihi noči tako pokajo, de se od vsih strani od hribov odmeva, ter na daljavo oznanujejo čast Marii, naše veselje in češenje tako veselo in veličastno, de slehernimu serce veselja poskakuje.

Pevci se podajo pred prebivalnico visokočastitiga gospoda korarja, pa tudi našiga gospoda fajmoštra, kjer več pesem prav lepo pojó k splošnji zadovoljnosti. Gospod korar stopijo k oknu in v svoji znani navdušenosti zbranim pod oknam naslednje besede rekó: „Če je v naših žalostnih časih že veliko taci, kateri katoliško cerkev, njene

šege in služabnike zaničujejo in sovražijo, je vender še veliko veliko več taci, ki se sedanjemu maliku — liberalizmu — anti-kristu — nasprotniku Kristusovemu — še ne uklanjajo, ki se še zvesto svete katoliške cerkve derže, in njenemu vidnemu poglavarju papežu pokoršino in čast skazujejo, kar mora veseliti sleherniga katoliškiga kristjana, zlasti pa mora veseliti vsaciga katoliškiga duhovna, ki sliši in vidi, de vsi udje cele fare brez razločka očitno spričevanje dajejo sveti katoliški veri, ter nebeški Kraljici čast skazujejo, pa tudi njeno čudodelno podobo v časti imajo; torej je vaše veselje tudi moje veselje, in današnji dan je eden izmed naj srečnejših in naj bolj veselih mojiga 32 letniga duhovskega življenja; zatorej iz dna svojiga veseliga in hvaležniga sercá zakličem: „Živi, Marija! naše upanje! — Slava in zahvala zvesti katoliški srenji!!“

Po teh z vso gorečnostjo izgovorjenih besedah noče dolgo časa vpitje iz vsih ust: „Slava! Slava!“ in možnarjev mogočno pokanje potihniti. Mi pa smo si mislili: „Koliko zadovoljnost mora zdaj gospod korar v svojim sercu čutiti, če primerja nocojšnje razsvetljenje našiga majhniga terga z razsvetljenjem 24. sušca v Ljubljani,

kjer so nekteri iz sovraštva do sv. cerkve, nekteri iz strahú pred ljudmi, nekteri iz nevednosti, nekteri pa zato svoje okna razsvetljevali, ker so hotli druge posnemati in jim s tem vstreči; zvesti katoličani pa so žalovali nad omenjenim razsvetljenjem, ker je veljalo zmagi zoper sv. cerkev in njeniga poglavarja; naše razsvetljevanje v Kropi pa je veljalo slavi Marije Device, in je bilo znamnje zvestobe, vdanosti, ljubezni do matere katoliške cerkve, ker nas je le en čut veselja in radovanja naduševal. — Bodi tedaj gorečimu in miloserčnemu gospodu to očitno skazovanje radosti in veselja našiga zvestiga cerkvi vdaniga ljudstva namestek tiste britkosti, ki so jo čutili tisti obžalovanja vredni večer, ko so se radovali nasprotniki naše sv. cerkve.

Veliko jih je ves večer v molitev zamaknjenih pred razsvetljeno Mariino podobo ostalo v cerkvi, poznejše pa so se skorej vsi vanjo podali, kjer so s petjem in molitvo častili Marijo, in še le proti polnoči so se ločili od „*Matere usmiljenja*“.

Ko pa v nedeljo zjutraj zgodaj — kmali po dveh — zopet slovesno zvonovi zadonijo in z bronastim jezikam kličejo: „Angel Gospodov je Marii oznanil“, ko možnarji mogočno pokajo, ni mogel nihče več počí-

vati. Vsi, mladi in stari, hitijo v cerkev k Materi miliga serca; kmali je cerkev polna pobožnih vernikov; njih goreče molitve z veselim petjem se vzdigujejo k tronu Božje Matere.

Ob devetih vzdignejo z altarja čudodelno podobo in jo nesejo v ravno tako slovesni procesii v lepo ozališano Mariino cerkev, kakor so jo bili snoči prinesli v farno cerkev. Zvonovi lepo vbrani pojó, veselo petje se povsod razlega, možnarji veličastno pokajo. Veliko ljudstva z okolice je lesem prihitelo častit Marijo. Gospod korar naj poprej blagoslovijo popravljeni altar, po tem pa stopijo vsim v veselje na leco. Velika je tihota po vsi cerkvi. Pridigar začnejo — vsi ginjeni — z donečim glasam :

P r i d i g a.

„Kdor mene najde, najde življenje in prejme zveličanje od Gospoda“.

Te besede večne modrosti Božje (Preg. 8, 35.) obrača sv. cerkev v svojih molitvah na Marijo.

* * *

Gospod je to storil, in je čudovitno v naših očeh. (Ps. 117, 23.) „Ne nam,

Gospod! ne nam, ampak svojimu imenu daj čast“ (Ps. 113, 9.). Te besede kraljeviga pevca Davida mi že po ušesih donijo, odkar sim pridigal v praznik Mariiniga oznanjenja; močnejše pa se mi odmevajo ob današnjim veličastnim praznovanji, ki nas vse z veseljem napolnuje.

Če premišljujem, kako so me moji nasprotniki zavaljo moje pridige, ki sim jo imel v nemškem jeziku v praznik oznanovanja Marije Device, po krivim dolžili in še celo pred viši gosposko tožili, kar ste tudi vi slišali in vas je z žalostjo in skerbjo napolnilo, in za to ljubezen se vam tukej očitno zahvalim, če prevdarjam, kako je Bog po svoji modrosti in dobroti to hudo v dobro — sebi v čast in Marii Devici v počešenje, nam pa v veselje in gotovo tudi v zveličanje obernil; moram danes tukaj na tem svetim kraji s hvaležnim in ginjenim sercam vpričo vsih izreči: „*Gospod je to storil*“ i. t. d.

Pa še nekaj družiga je, kar danes ob tej slovesni uri močno nagiba mojo dušo, dajati Bogu čast in hvalo in zahvalo. Prihodnji praznik Mariiniga vnebovzetja je 32 lét, kar sim ko novoposvečeni srečni mašnik pervikrat s tega svetiga mesta oznanoval Mariino hvalo in potem nikoli več. Pa, o premili Bog! koliko skerbí in težav,

notranjih — serčnih — britkost in bolečin, bolezen in nevarnost me je v tem času zadevalo! Kakó bi se bil pred štirimi leti v svoji bolezni prederznil upati, de bom mogel še kdej pridigovati? Pa vsiga tega me je rešil Gospod na prošnjo Device Marije, premiliga serca naše preljube Gospe v gozdu v Kropi! Kaj ji hočem darovati za vse milosti, za rešenje iz vsih nevarnost? Nič drugiga ne premorem, kakor pasti na svoje kolena, in zdihovaje prositi: O Marija, Mati usmiljenja! z vso ponižnostjo te prosim, sprejmi mojo priserčno zahvalo za vse meni podeljene gnade. Moj jezik naj se mi poprej v gerlu posuší, kakor de bi kdej nehal tebi se zahvaljevati, tebe hvaliti in častiti, o milostljiva, o dobrotljiva, o sladka Devica Marija!

In dans, ljubi bratje in sestre, kako vam hočem čast Marije Device oznanovati? kaj vam hočem povedati od naše ljube Materice in nebeške Kraljice, de bi vaše serca k ljubezni in zaupanju do Marije vnel in v dušnim veselji poterdil, ktero se od včeraj razlega od hiše do hiše, od ust do ust? —

Lepo razsvetljene hiše, vaše petje, vaše molitve noter do polnoči in zjutrej, preden je še solnce iz zahriba priplavalo, solze, ki vam od veselja v očeh igrajo, ozaanjajo

bolj, kakor moje besede, s kterimi sim vas včerej pozdravil: „To je dan, ki ga je Gospod naredil; radujmo se in veselimo se v njem!“

— „Za Bogam častimo Marijo nar bolj!“ —

In de bi bili v ljubezni, in v zaupanji do Marije še bolj poterjeni, de bo naše dušno veselje povikšano; vam želim dans povedati, *kolika de je pobožnost, zaupanje in ljubezen, ktero imajo naš sedanji sv. Oče Papež, Pij IX. do Marije, Matere Božje in kako jih Marija prečudno váruje.*

Posebno v naših žalostnih časih, v kterih sovražniki svete katoliške cerkve Papeža tako zaničujejo, čertijo in opravljajo, se mi hočemo prepričati, kako pobožni in sveti morajo Papež Pij biti, ker Marijo tako priserčno ljubijo in zvesto časte, in se od njih učiti, Marijo častiti, ljubiti, vanjo zaupati.

* * *

Podajmo se v duhu 161 lét nazaj in poglejmo, kaj je bilo na tem mestu, na kterim smo mi zdej zbrani! — Kakor tam na stari podobi, ki na zidu visi, beremo in namalano vidimo, so nedolžni otroci na sv. Petra dan 1707 tukej najdlji ravno to milostno podobo, ktero smo z zlatam olepšano zdej na altar postavili. Stermi hrib in gozd je bil še noter do polja. Častili so to podobo

Marije Matere Božje nar popred, kakor namalano vidimo, v šotorčku iz zelenih vejic narejenim, potler so naši verni, za čast Mariino vneti predniki kapelico naredili in z velikim trudam tukej skorej v sredi stermiga hriba toliko odkopali, zemlje preč znesli in prostora pripravili, de je mogla do leta 1714. lepa sedanja cerkev zidana biti.

In od tistiga *srečniga* dneva pred 161 leti noter do *današnjiga*, koliko tavžent in tavžent jih je že prišlo na ta sveti kraj Marijo častit in na pomoč klicat! koliko jih je zadobilo čudno pomoč v dušnih in v telesnih potrebah! in mi, ljubi bratje in sestre v Kristusu, mi tukej rojeni, kolikokrat smo prišli kakor nedolžni otroci pri rokah svojih pobožnih očetov in mater gor k kapelici, k Marii! O, kaj ne, veselili smo se, ki nam je bilo rečeno: v hišo Gospodovo, k kapelici pojdemo! Brez števila velikokrat smo prišli po hribu na ta sveti kraj, ali s takim veseljem, s tako slovesnostjo, de bi bili našo Mater Božjo seboj nesli, še nikoli ne. Tukej so nas naše pobožne matere Marii darovale in izročevale, in koliko gnad nam je od takrat Marija milostljiviga serca delila; kolikokrat nas je varovala in rešila v dušnih in telesnih nevarnostih, — o to bomo še le vedili, kadar

se bodo odperle bukve v večnosti! Ali smo pa tudi mi zvesti otroci Mariini? Tudi pobožna mati je našiga Papeža Pija IX. Marii od rojstva darovala in so ves čas svojiga življenja zvest otrok Marije Matere Božje.

Rojeni so bili leta 1792 v Sinigalii, mestu papeževe države, in njih mati je posebno častila Marijo, prečisto Devico. Dobili so pri sv. kerstu dvojno ime: Janez — Marija. — Glejte! Janezu, preljubimu učencu, je umirajoči Jezus s križa pokazal Marijo, rekoč: „Glej, tvoja Mati!“ in Marii, preljubi Materi, je daroval Janeza, rekoč: „Glej, tvoj sin!“ — In bere se, de so te besede Kristusove večkrat na misel hodile materi sedanjiga sv. Očeta; kadar je imela svojiga sina v naročji, se je Kalvarije spominjala, in dozdevalo se ji je, de je njenimu sinu, — Janezu Marii — namenjena težavna križeva pot na Kalvarijo. — Preskerbela je tedej pobožna mati že zgodej svojimu otroku mogočno pomočnico. Vzame eniga dne svojiga otroka v svoje naročje, gre z njim v cerkev in poklekne pred podobno žalostne Matere Božje, povzdigne na kviško svojiga sinu proti Marii in moli: „O Marija, Mati, glej, tvoj Janez, tvoj sin, sprejmi ga v svoje varstvo, kakor si sprejela sv. Janeza ljubljenca Gospodoviga, tebi ga

posvetim, tebi ga darujem! tvoj naj bo!“ — In Marija je sprejela otroka v svoje varstvo in ga je 5 lét stariga otela velike nevarnosti.

Mati je šla v poletenskim času na deželo na svoj grad s svojim sinom. Eniga dne gre otrok z materjo in služabnikom se sprehajat, gresta in ogledujeta na bregu globoke stoječe vode ribice sem ter tje plavajoče. Fantek obstoji in gleda, kako urno švigajo ribice po vodi gor in dol, in ko bližej pridejo, nanagloma plane z roko po njih — ali — oh! — noga mu spodleti — in otrok pade v vodo. — Mati zavpije — z velikim glasom: Marija! Marija! Služabnik skoči v vodo — in otroka srečno privleče na suho. — Gotova bi bila njegova smert, ali Marija je tega otroka v svoje varstvo vzela in rešila!

Pa tudi poznej se mu je skazala Marija mogočna pomočnica. Naš sv. Oče Pij IX. so po doveršenih šolah želeli stopiti v papeževo stražo, hotli so biti papežev vojšak. Večkrat so prosili za to službo, ali vselej jim je bilo odrečeno zavljud neke bolezni, ktera jih je večkrat napadla, bili so namreč božjastni. Šli so celo sami prosit tadanjiga Papeža Pija VII., de bi bili sprejeti med papeževe vojšake. Ali Papež mladenča niso sprejeli, opominjali

so ga pa, de je on po njih prepričanji poklican v *duhovski* stan, rekli so, de naj to dobro prevdari, de naj se oberne k Marii, ki je zdravje bolnikov, de mu odverne to bolezen in naj devetdnevno pobožnost k njeni časti opravi. To stori natanko in gre zopet k Papežu zdihovaje, de ga bolezen ni še pustila. — Pojdi, moj sin, k Marii v Loreto, tamkej prosi — in ozdravljen boš, mu odgovoré Papež Pij VII.

Te besede Kristusoviga namestnika so sedanjim sv. Očetu globoko v serce segle, in kmali¹ potem so se 20 lét star mladeneč podali na imenitno božjo pot Marije Device v Loreto. Tam so v Nazareški hišici pred podobo Matere Božje klečé prosili, molili, zdihovali in obljubo storili v duhovski stan stopiti, ako jim Marija zdravje sprosi! Glejte, prošnja pobožniga romarja je bila res uslišana, Marija se je vnovič skazala Janezu dobro in mogočno mater in pomočnico, zakaj nikoli več v njih življenji jih ni napadla božjast. — Kažejo v Loretu prelepi zlati kelih, kteriga so sv. Oče poprej sami kakor Papež prinesli Materi Božji v zahvalo, za nekdanjo od Marije prejeto veliko dobroto. Zdravje jim je tedaj Marija sprosila in storjeno obljubo so spolnili, malo lét potem so bili eden nar izverstni-

ših rimskih duhovnov,*) poznej so bili škof in kardinal in leta 1846. so bili enoglasno papež izvoljeni in so iz hvaležnosti do Papeža Pija VII., ki so jim svetovali Materi Božji se priporočiti in si duhovski stan izvoliti, se imenovali Pij IX.

Veseli glasovi so se razlegali ne le po Rimskim mestu, tudi po vsim svetu, ki so bili izvoljeni močni na duhu, silo lepe postave, pa sv. Oče so v sredi časti in poveličanja kmali od začetka rekli: „de ne menijo, de bi bila ta slava stanovitna“. Ko so slišali veselo vpitje „Hozana“, so mislili na grozovitno kričanje: „Križaj ga, križaj ga!“ Razsvetljeni od sv. Duha so gledali v bližnjo prihodnost — in tam so vidili le križe, samo terpljenje; — vidili so, kar je vidila 50 let popred njih pobožna mati, ki jih je darovala žalostni Materi Božji Marii. Od kar vladajo Kristu-

*) Na veliko saboto 10. aprila 1819 so bili mašnik posvečeni, na veliko nedeljo 11. aprila so novo mašo v neki majhni cerkvi Rimskiga mesta peli. Torej bodo imeli 11. aprila, drugo nedeljo po veliki noči 1869 zlato mašo, in z veseljem beremo, kako so njih zvesti otroci na celim katoliškim svetu vneti, da bodo ob tem častitljivim dnevu sv. Očetu ljubezen in spoštovanje skazali, vošila in darove jim prinesli ali poslali.

sovo cerkev na zemlji, se spolnuje nad njimi prerokovanje škofa Malahija, ki je od leta 1143. naprej od vsaciga prihodnjiga papeža nekaj prerokoval. Pri vsakim papežu se je dozdej dopolnilo prerokovanje. Sedanjiga sv. Očeta je imenoval Malahija: „Crux de cruce“, — „križ od križa“. — Že skorej 23 let se spolnuje to prerokovanje; komej so bili izvoljeni, in že so novo izvoljenimu papežu mnogi glavo s ternjem kronali. Priderli so v rimsko mesto neverni puntarji iz vsih krajev sveta, zakaj neverni in hudobni, hudič in pregrešni svet hočejo Kristusovo cerkev pokončati, korenino sv. vere zatreti, zatorej se napenjajo skalo omajati, na katero je Kristus svojo cerkev zidal, in perviga varha sv. vere, papeža, iz sveta spraviti. Puntarska derhal je umorila nar zvestejšiga uradnika, derla je potem k papeževimu dvoru na Kvirinal. Kažejo v Rimu stanico, v kateri so bili tisti čas sv. Oče, v katero so puntarji skoz okna streljali, in služabnik, ki razkazuje imenitnosti te hiše, pripoveduje, de so sv. Oče tisti čas križ v rokah imeli in k Materi Božji zdihovali, molili in prosili potrebne pomoči! In glejte, zopet se jim je skazala Marija dobro mater in mogočno pomočnico. Čudež je bil, moramo reči, de so v černo

duhovsko oblačilo preoblečeni zamogli bežati iz te hiše! — Ubežali so, kakor Jezus grozovitnosti Herodovi — v ptujo deželo — na Neapolitansko zemljo, v mesto Gaeto. — In tukej v svojim pregnanstvu, v ptuji deželi so iz hvaležnosti do Marije leta 1849. o svečnici, ali v praznik očiševanja Marije Device poslali razpis do vsih škofov vsiga sveta, v katerim razpisu pravijo: de jim od otročjih let nobena reč ni bila bolj pri sercu kakor Mater Božjo vredno počastiti, in Marijo z nar veči ljubeznijo ljubiti. Priporočajo vsim, do Marije veliko zaupanje imeti, ker je njena prošnja pri Bogu naj bližji, naj močnejši, po kateri Bog vse dobrote deli; ki je tudi naša preljubeznjiva mati, pa še več, ves vzrok našiga upanja, ki sprosi, karkoli prosi, in ne more nikoli prositi, de bi ne bila uslišana“. — Po tem v razpisu zapovejo vsim škofam jim naznaniti, kaj de mislijo in verujejo sami in njih verni o neomadežvanim spočetji Marije Device in Matere Božje. Neomadežvano spočetje je bilo takrat le pobožna misel in še ne nauk sv. kat. cerkve. In glejte, leta 1854. v praznik neomadežvaniga spočetja Device Marije so doživeli v prevelikim terpljenji nar veči veselje, ker je bilo njim odločeno, zadnjo in nar lepši krono postaviti na glavo nebeške

kraljice; ki so pri veliki maši v cerkvi in s stola sv. Petra v pričo kardinalov in mnogih škofov katoliškiga sveta z velikim glasam in zeló ginjeni oznanili: *de je verska resnica, de je bila preblažena Devica Marija čista obvarovana vsaciga madeža poverbaniga greha*". — Komej so to izgovorili, je častitljivo streljanje in zvonenje v vsih cerkvah Rimskiga mesta čast Marije in hvaležnost do Papeža Pija oznanovalo. Po tem so šli v svojo papeževo ali Sikstovo kapelo in so slovesno sami zlato krono postavili na glavo podobe Marije brez madeža spočete. Okna po hišah so bile olepšane z banderi, venci in židanimi rutami, in zvečer je bilo Rimsko mesto in velikanska kupla stolne cerkve sv. Petra prelepo razsvetljena. In to veselje so kmali po tem vsi katoliški kristjani po vsim svetu k časti Marije brez madeža spočete obhajali; na Dunaji je bila slovesna procesija, pri kateri so bili tudi naš svetli cesar in cesarica pričujoči in so očitno Marijo častili.

Zato imenuje v Rimu ljudstvo sploh sv. Očeta Pija IX. Mariiniga papeža, in to po pravici, zakaj prošnja njih nebeške matere Marije jih prečudno obvaruje v vsih nevarnostih. V Rimu je prelepa stara cerkev sv. Neže, kjer pod velikim altarjem počivajo

sv. kosti te imenitne mlade svetnice in marternice, in koj zraven je imenitni samostan, kteriga so sv. Oče Pij IX. leta 1855. obiskali; 6 kardinalov, veliko škofov in drugih gospodov jih je spremljalo. Pripeljali so tudi 100 učencov iz naprave za razširjanje sv. vere, de bi sv. Očetu nogo poljubili in sv. Oče so jih blagoslovili. Ravno so jih bili sv. Oče priserčno nagovorili, — kar se veliko bruno prostorne dvorane prelomi in vsih 130 pričujočih s sv. Očetam vred pade v spodnjo precej globoko stanico. Sv. Oče so med tem, ko se je vse vdiralo, glasno na pomoč klicali Marijo brez madeža spočeto! In glejte! zares čudež! Med 130 ni bilo nobeniga hudo ranjeniga. — Ali tedej niso sv. Oče pod posebnim varstvom Marije Device? Ali ni res Marija mogočna kraljica vsim, ki jo v resnici časté, ljubijo in na pomoč kličejo?

V spomin na leto 1854. in sicer na praznik čistiga spočetja M. D., ko so sv. Oče razglasili ta nauk katoliške vere, in v zahvalo prečudniga ohranjenja v samostanu sv. Neže, so zapovedali narediti iz nar lepšiga kamna visok steber, na kterim bi stala velika podoba brez madeža Spočete. 1859 je bilo imenitno kamnitno delo dodelano in na prostornim kraji Rimskiga me-

sta slovesno postavljeno. Je pa neizrečeno lepo. Na visokim stebru stoji Marija iz nar lepšiga beliga kamnja in s predrago krono ozališana, spodej pa so 4 velike kamnitne podobe in sicer: Mojzes, David, Izaija in Ecehiel. Mojzes kaže na bukve stare zaveze in sicer na besede: „Sovraštvo bom naredil med teboj in med ženo“. — David ima te svoje besede v napis: — „Posvetil je nar vikši svoj šotor“. — Pod Izaijem se berejo besede: „Glej, Devica bo spočela“. — In pod podobo Ecehiela so njegove besede: „Te vrata bodo zaperte ostale“. — Zgorej se pa bere napis: „*Devici Marii Materi Božji od svojiga spočetja vsaciga madeža obvarovani je Papež Pij IX., po tem ko je za versko resnico izgovoril neomadežvano spočetje 8. grudna 1854 v 12. letu svojiga vladanja v hvaležni spomin postavil*“. —

Ta imenitni, velikanski kamnitni steber bo vse čase spričevanje dajal, koliko pobožnost, zaupanje in ljubezen imajo naš sedanji sv. Oče papež Pij IX. do preblazene Device Marije.

Veliko od tega, kar ste slišali, je pripovedoval eden mojih sodelavcov v Gospodovim vinogradu ljubljanskiga me-

sta*), ki je bil vlani o sv. Petru v Rimu pri imenitni 18 stoletni slovesnosti in je sam vse vidil in slišal. Ne smem tukej zamolčati, kar mi je ta za sv. Očeta vneti dušni pastir iz Rima pisal: „Vidil sim v papeževi hiši veliko, visoko, neizrečeno lepo zmalano dvorano, zapopade pa ta malarija neomadežvano spočetje Device Marije, vse prigodbe in preiskave te verske resnice od leta 1854., ko je bilo od Pija IX. za versko resnico izrečeno. Posebno lepe ste podobi Marije in sv. Očeta, tako, de se te lepote človek nagledati ne more. To dvorano so sv. Oče na svoje stroške zmalati dali. Slišal sim tudi, de imajo sv. Oče v svoji majhni stani, kjer navadno stanujejo, na mizi vedno pred svojimi očmi podobo neomadežvano spočete Matere Božje, in za to podobo velik križ s podobo križaniga Jezusa. Pred tema podobama vsak dan svoje molitve opravljajo, in na nogah Mariine podobe se vidi, de jo sv. Oče velikrat pobožno poljubijo, — slišal sim tudi, de vsak dan 3 cele ure molijo. — Petkrat sim vidil v 16 dnevih, ki sim jih v Rimu preživel, sv. Očeta, — 75 let že štejejo, pa so, desi-

*) Častiti gospod Karol Heidrich, zakristan stolne cerkve v Ljubljani.

ravno je njih življenje polno preganjanja in terpljenja, še prav terdni in prav močniga glasú. Ni mogoče popisati, kako živo in močno človeka gine, ako le vidi sedanjiga sv. Očeta. Nikoli ne bom pozbil in ne morem povedati, kaj je serce čutilo, ko sim sv. Rešnjiga Telesa dan vidil sv. Očeta pri procesii. V Rimu ta narčastitljivši dan sv. Očeta papeža na tronu za procesijo *nesejo*, na katerim pred majhnim altarčkam klečijo in v svojih rokah monštranco s sv. Rešnjim Telesam deržé. Oči so bile neprenehama v presveto Rešnje Telo obernjene, in tako pobožno so molili, de sim sam pri sebi mislil: Sv. Oče so si izvolili kakor Papež ime Pij, kar pomeni po slovensko „bogaboječ ali pobožen“; so pač res tega imena vredni, ta sv. Oče so res svetnik; pa ne samo jest, tudi druge duhovne sim slišal tako govoriti. Mnogi, ki so jih v toliki pobožnosti vidili, so se od veselja zjokali. Zato so pa tudi škofje, duhovni in verno ljudstvo z naj večim spoštovanjem sv. Očeta Kristusoviga namestnika sprejeli, kjerkoli so se prikazali, vse je na kolena padlo, — vse so z naj večí ljubeznijo blagoslovili. — Naj lepši dan mojiga življenja je bil letos v torek pred praznikom sv. Petra. Ta dan so namreč

sv. Oče nekaj duhovnov, ki so iz ptujih krajev prišli, sprejeli in nagovorili. Bilo nas je v veliki dvorani zbranih čez 6000, govorili so nam v latinskem jeziku dobre pol ure, pa tako priserčno in s tako močno besedo so nas k molitvi in zvestimu spolnovanju svetih dolžnost opominjali in popisovali so nam z žalostno in zaupanja polno besedo velike nadloge in žalosti, v katerih se znajdejo sami in sv. cerkev v revnih sedanjih časih, de sim vidil, in se je tudi slišalo, mnoge, tudi stare duhovne britko jokati. Izročili so nas po tem varstvu Marije Matere Božje, in oh! kako priserčno, in s kakšnim milim in ljubeznjivim glasam so nam podelili sveti apostoljski blagoslov! Med tem, ko so odhajali, smo mi vsi pričujoči duhovni cerkvene molitve za sv. Očeta molili, in slišal sim mnoge: „To so svetnik“, in vidil mnoge, ki so kraj, kjer so sv. Oče stali in hodili, z vso pobožnostjo kuševali“. —

To spričevanje daje duhovni pastir in zvesti in hvaležni sin sv. Očeta od tega, kar je sam vidil in slišal v Rimskim mestu lansko leto.

Preljubi! naš sedanji sv. Oče Papež Pij IX. so res svetnik; sej je že, kakor neki cerkveni učenik pravi, *velika lju-*

bezen do Marije znamenje izvoljenja; sv. Oče so pa bili že otrok Marii Materi Božji darovani, — Marijo časte in ljubijo, — zmiram so pod varstvom Marije Device, pri Marii hočejo kdej s telesam počivati, zakaj zbrali so si že kraj, kjer naj njih truplo počiva, je namreč nar imenitniši cerkev Matere Božje v Rimu, cerkev Marije Snežnice, ki je bila prva cerkev Materi Božji v čast postavljena in posvečena; tam hočejo počakati glasu angelov in vstajenja mesa; njih pobožna blaga duša pa gotovo pojde naprej gori k nebeški kraljici, ktero ves čas svojiga življenja pobožno časte, v ktere mogočno prošnjo vse zaupanje stavi, ktero za Jezusam nar bolj ljubijo; sej obrača na Marijo sv. cerkev besede sv. pisma: „Kdor mene najde, najde življenje in prejme zveličanje od Gospoda!“ —

Kaj se učimo iz vsiga, kar sim vam povedal? Dvojno:

1) Bodimo dobri, zvesti, hvaležni otroci sv. matere katoliške cerkve, dobri, zvesti, hvaležni sinovi in hčere tolikanj dobriga in pobožniga sv. Očeta Pija IX. Posebno v sedanjih časih, v katerih sovražniki in tudi lastni sinovi katoliške cerkve našiga miliga sv. Očeta tako grozovitno preganjajo, zaničujejo in opravljajo, moramo mi tolikanj

bolj svojo ljubezen in zvestobo očitno pokazati. — Zato vas vprašam: „Ali hočete raji tistim verjeti, zaupati, tiste poslušati in ubogati, ki nimajo nič ali malo vere, ki vse, kar je katoliškiga, in tudi čast in ljubezen do Marije Device, zaničujejo, nikoli k božji službi, nikoli k sv. zakramentam ne pridejo? Ali hočete raji papežu verjeti in zaupati, našiga sv. Očeta poslušati in ubogati, ki tako priserčno Marijo časté, za nas vse molijo, tako pobožno živé? — Izvolite si sami! Na vaših obrazih berem, de hočete z aposteljni odgovoriti: Gospod, kam hočemo iti? Naš sv. Oče papež imajo besede večniga življenja! Torej hočemo mi vsi danes tukej, in povsod pred svetam *brez strahu očitno pričati, rekoč: „Spoznamo in terdim, de so papež naslednik sv. aposteljna Petra, namestnik Jezusa Kristusa na zemlji, tedaj vidni poglavar njegove sv. cerkve; — in terdno sklenemo sv. Očeta spoštovati in jim ljubezen in pokoršino, kakoršno katoliška vera zapoveduje, neprenehama skazovati vse dni svojiga življenja noter do poslednje ure“.*

2) Drugo, kar se učimo iz današnjiga govora, je pa to, de posnemajmo sv. Očeta in po njih zgledu imejmo do Marije veliko pobožnost, ljubezen in zaupanje, sej je ona

pomoč kristjanov, tolažnica žalostnih, pribežališe grešnikov, zdravje bolnikov, nas vsih nar boljši in tudi nar mogočniji duhovna mati. — K Marii pridite vi starši, ki v sedanjih, spridenih časih težko spolnujete dolžnosti za se in za svoje otroke, darujte Marii po zgledu matere našiga Papeža Pija IX. svoje otročiče, de bodo rastli kakor v starosti, tako tudi v modrosti in v gnadi božji! — K Marii se obrnite vi še nedolžni mladenči in dekleta; ona je mati prečista, njej so se Papež Pij IX. mladenec izročili, in so bili vsiga hudi ga obvarovani v Mariinim naročji! K Marii hitite vi bolniki, Marija je zdravje bolnikov, k njej so romali sv. Oče še mladenec zavolj bolezni, in so pri Marii prejeli telesno zdravje. — K Marii se podajte vi žalostni — ona je tolažnica žalostnih, — Marii so se priporočali in se dan za dnevam priporočajo sv. Oče Pij IX. v preganjanji in v terpljenji, ki jih obdaja, — in pri Marii najdejo dan za dnevam potrebne moči in toliko serčnost, de so dan današnji med vsimi kralji in poglavarji edini, ki imajo serčnost, očitno se ustaviti nevernim puntarjem in očitno govoriti za pravico in resnico! — K Marii se obrnite tudi vi grešniki, — ona je pribežališe grešnikov; sv.

Oče Pij IX. pravijo, de ona vse sprosi, kar koli prosi, in de ne more nikoli prositi, de bi ne bila uslišana; sv. Bernard pravi, de še nikoli ni bilo slišati, de bi bil kdo zapušen, kateri se je k Marii zatekel! Ako se bojte Očeta nebeškiga, pojdite k Sinu, ako se bojte Sina, pojdite k Materi! Mati vas bo k Sinu, k Jezusu pripeljala in Sin vas bo z razžaljenim Očetam nebeškim spravil, in tako bote po Marii najdlji mir, kteriga vam je svet vzel, kteriga pa svet nazaj dati ne more.

Dans obhaja cerkev praznik sv. škofa Alfonza Ligvorijana. Oh! s kakošno iskreno ljubeznijo in častjo je ljubil ta učeni svetnik Marijo! bil je v resnici pravi otrok Matere Božje! Kako neizrečeno lepo in koliko je od Marije pridigoval in pisal! Od njega imamo zlate bukve: „Slavo Marije!“ Vsim nam, ker smo vsi grešniki, želim svet in besede tega svetnika v spomin dati. — K sv. Alfonzu je prišla velika grešnica in je tožila žalostni stan svoje duše in bitko jokala in zdihovala, de mora obupati. Sveti škof ji skaže priserčno usmiljenje, jo opomni, kakor je v navadi imel, na Marijo, pribežališe grešnikov, in ji ljubeznjivo reče: „Ljuba hči, imej zaupanje, jest ti hočem pot pokazati, po kateri zamoreš zopet k ne-

beškimu Očetu priti. Glej, imamo mater, *ime ji je Marija*, ona je posebno *pribežališe grešnikov*. Kaj ne stori vse dobra mati za svoje otroke? Če eden pade, pusti vse druge, teče za njim, ga vzdigne, mu polajša bolečino, umije umazane roké in ga tolaži. Teci tudi ti k tej usmiljeni, ljubeznjivi materi, ona te bo iz grehov, v ktere si padla, vzdignila, in z materno skerbjo tvojo z grehi omadežano dušo očistila“. Sv. škof tega sveta ni dal zastonj; grešnica je storila, kakor ji je bilo rečeno, in je čutila, de je Marija res *pribežališe grešnikov*!

Vzemimo ta tolažljivi svet sv. Alfonza za spomin seboj, vtisnimo si ga v serce, storimo tudi mi tako, posebno na smertni postelji, ki se bomo zavolj grehov sodnika bali, poglejmo, zdihnimo k *pribežališu grešnikov*, k Marii!

Tebi pa, o Marija, tvojimu maternimu varstvu izročim, preden se ločimo iz tega sv. kraja, ta terg in vse, kateri v njem prebivajo, nas vse tukej rojene, vse pričujoče, ki so prišli tebe počastit, z nami današnje veselje delit! V tvoje varstvo izročim nar drajši, nar večí zaklad, ki ga ima ta terg in mi vsi, — sv. vero! — ohrani in oživi v vsih sercih našo sv. katoliško vero, de jo bomo očitno brez strahu, z veseljem, z

besedo in djanjem spričevali, v nji živeli in umerli, po nji časno in večno srečni ! V tvoje varstvo izročim hiše, fužine in kovačnice, obvaruj jih nesreče ognja in povodnji, kakor do zdej, kaži, de si naša mogočna, usmiljena Mati!!

Kaj ti pa hočemo dans v dar prinese ti? Kako te pozdraviti? Kako slovo vzeti od tebe, o Marija? Glej, v dar ti prinesemo hvaležne serca za tolikanj tukej prejetih dobrot! — S priserčnimi besedami prelepe, od goreče ljubezni in časti do tebe napolnjene pesmi sv. Alfonza Ligvorijana, ktera se razlega iz hvaležnih serc sto in sto tavžent tvojih zvestih otrok po cerkvah in hišah, po hribih in dolinah naše lepe kranjske dežele, — s temi besedami se mi od tebe ponižno poslovimo, tebe pozdravimo: „Veš, o Marija, ti moje veselje, veš moje želje? ljubil bi te, zmirej pri tebi bi hotel ostati, ljubljena Mati, zaverzi me ne!! Skaži, de si naša Mati!

Kakor dobri otroci, ko se od svoje drage matere ločijo, jo še kleče blagoslova ali žegna prosijo, ravno tako hočemo tudi mi na svoje kolena pasti pred našo predrago Mater Marijo ter jo tudi prositi blagoslova. Blagoslavlaj (žegnaj), o Marija premiliga serca in naša Mati! blagoslavlaj

našiga sv. očeta Pija IX., našiga škofa Jerneja, našiga cesarja Franca Jožefa! Blagoslavlaj vso srenjo, ki te priserčno ljubi in časti, njih dela in kupčije! Blagoslavlaj očete in matere, otroke, mladenče in dekleta, uboge in prežaljene, bolne in umirajoče! Blagoslavlaj škofe in duhovšino in gospe nune! Blagoslavlaj dva tvojih častivcov, ki sta za zvonove tako znameniten dar na tvoj altar položila! Blagoslavlaj vse dobrotnike, ki so za olepšanje tvojiga altarja in povečanje naše slovesnosti z veselim sercam pripomogli! Blagoslavlaj nas vse, o mati Marija!

Kakor vlani na slovečim božjim potu v Marijacelu, tako tudi tukaj na tem svetim kraju položim — jest tvoj nevredni služabnik, ki bi te tolikanj rad priserčno ljubil in častil — v imenu vsih zgorej imenovanih s solznimi očmi in z veselo ginjenim sercam svojo ponižno prošnjo in počesenje na altar pred tvoje znožje cerkveno molitev: „Sveta Marija! pridi na pomoč nesrečnim, podpiraj maloserčne, tolaži žalostne, moli za ljudstvo, pristopi duhovšini, prosi za pobožni ženski spol, čutijo naj tvojo pomoč vsi, kterikoli obhajajo tvoj sveti spomin!“ — Amen.

Te z ginljivim glasam izrekovane besede so vse poslušavce tako močno presunile, de so bili do solz ginjeni in jokaje so še dolgo klečali v premišljevanji vsi zamaknjeni.

Na to so imeli gospod korar slovesno veliko mašo s strežbo gospod kaplana in dveh tukaj rojenih klerikov. Končali so to za našo srenjo imenitno nepozabljivo, spodbudno in pobožno slovesnost, ko so s svojim zvočnim, slovesnim in navdušenim glasam zapeli: „*Te Deum laudamus*“.

To so bili prav zares slavni prazniki Marii Devici v čast, prazniki praviga veselja za vso srenjo; obhajali smo ponovljenje in okusili nekoliko veselja tistiga srečniga dne pred 161 leti, ko so podobo Mater Božje najdli in priserčno častili. V vsaki hiši, in kjer le dva gresta vkup, se sliši: O kako je bilo lepo in veselo, taciga nobeden ni doživel, tako ne bo nikoli več! Vse govori od častitljive slovesnosti pretečenih dni, kateri bojo sedanjimu rodu v veselim spominu ostali in naši otroci bodo prihodnjimu rodu z veseljem pripovedovali. Zato-rej pa tudi vsak voši, de bi bilo vse popisano in po natisu nam in otrokam naših otrok v veseli in hvaležni spomin prihranjeno, kar iz serca radi spolnimo.

Po slovesnih petih litanijah v Mariini cerkvi se podajo srenjski predstojniki k gospodu stolnemu fajmoštru, ter se jim v imenu vse srenje priserčno zahvalijo za ves trud, vse skerbí in dobrote z resnično željo, naj jim naša Mati Marija vse obilno poverne in sprosi milost, de bi mogli še veliko veliko lét s tako gorečnostjo in s takim močnim glasam njeno hvalo tudi v naši cerkvi oznanovati.

Vsim visocim cerkvenim knezam, visokočastiti duhovšini, zlasti visokočastitim dekanam, častitim gospem nunam v Ljubljani, vsim, ki so naše praznovanje podpirali ali se ga vdeleževali, vsim blagim znanim in neznanim dobrotnikom naše Mariine cerkve, s sercam zakličemo: Bog vas plačaj na prošnjo naše Matere Božje usmiljeniga serca, prečiste Device Marije!

V Kropi v praznik sv. Lorenca marternika,
10. vel. serpana 1868.

V imenu vse srenje hvaležni častivec

naše čudodelne podobe Matere Božje Marije milostljiviga serca,

